

List izhaja od oktobra 1947
kot tedenik — Od 1. januarja 1958 kot poltednik — Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko, in sicer ob ponedeljkih, sredah in sobotah

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Priprave na sejo
občinske skupščine

Kakšna naj bodo območja krajevnih skupnosti

Klub poletnim počitnicam bo predvidoma 27. avgusta zasedala tržička občinska skupščina. Nanjo se pristojni organi že pripravljajo, saj so med drugim sprejeli tudi že ovirene dnevne program. Pričakujemo lahko, da bo občinska skupščina na tej seji razpravljala in sklepala o odloku o uporabi in vzdrževanju javnih vodovodov na območju občine. Predvideno je tudi, da bo občinska skupščina dočila območja krajevnih skupnosti in imenovala komisijo za izdelavo statuta. Razen navedenih občinska skupščina obravnava še več drugih neodložljivih zadev.

Prvi osnutek občinskega statuta so v tržički občini že izdelali in nanj so dobili sorazmerno precej pripombe in priporočil za izpolnitev. Precej predlogov za izpolnitev ali spremembo so dale zlasti družbene organizacije. Za seveda treba prvočni osnutek občinskega statuta prilagoditi tudi številnim novim ustavnim določilom. Tako bo nedvomno moralna komisija za izdelavo statuta, ki bo predvidoma imenovali na prvih prihodnjih sejih, opraviti še končno dela. Zlasti bo treba v novem statutu temeljito proučiti vsa vprašanja, ki se nanašajo na krajinske skupnosti. — P.

Jutri bodo na letališču v Brnikih pričeli betonirati drugi pas betonske vzletne steze. Tudi ta bo široka sedem metrov in pol, zraven njiju pa bodo kasneje zgradili še dve. — V sredo si je gradbišče v Brnikih ogledal predsednik Izvršnega sveta SRS VIKTOR AVBELJ in se s predstavniki investitorja in podjetij, ki izvajajo dela, pogovoril o sedanjem in prihodnjem delu pri izgradnji tega nadvse pomembnega objekta.

Premajhne možnosti

Zakaj po kranjskem območju v teh dneh odganjajo turiste — Edino na Krvavcu kapacitete nezasedene

Prav vse sobe na območju krajevne občine, ki so bile namenjene turistom in še mnogo takih, ki jih lastniki niso namevali oddajati, so v teh dneh zasedene. — Turistični delavec zatrjujejo, da bi lahko oddali vsaj še tolko prenočitvenih zmogljivosti, kot jih imajo, saj morajo vsak dan dobesedno odgajati goste, ki bi svoj dopust radi preživel v teh krajih.

Tako se dogaja, da večje skupine turistov potujejo iz kraja v kraj, ker jim nikjer ne morejo nuditi prenočišča. Prav pred dnevi so

na primer v hotelu Evropa moralni odsloviti skoraj 100 gostov, ne da bi jim mogli svetovati, kam naj se obrnejo.

Po zaključku XIII. gorenjskega sejma

Obiskovavci so postali kupci

Prvi pokazatelji komercialnega uspeha letosnjega poletnega govorjenega sejma nehotne vsljivejo pojavno ugotovitev, da je ta tradicionalna gospodarska prireditev res dobitila značilnosti sejma blaga za široko potrošnjo. To dejstvo so popolnoma potrdili turisti, ki pa niso bili samo obiskovavci v ozkem pomenu besede — bili so namreč kupci. O tem zgornovo pričajo nekatere podatki!

O letosnjih poletnih sejemskih dneh so razstavljalci prodali za nad 550 milijonov dinarjev blaga,

rekord med njimi pa je doseglo trgovsko podjetje Murka, ki je prodalo za približno 60 milijonov dinarjev pohištva. Letosnjem sejem je obiskalo nad sto tisoč ljudi, kar je približno toliko kakor preteklo leto; ali celo še nekaj manj. Toda k slednji ugotovitvi naj primjerjamo še podatek, da so lani na gorenjskem sejmu prodali za 380 milijonov dinarjev blaga. Iz tega je mogoče povzeti, da je letosnjii obiskovavec mnogo več kupoval kakor pa lanskoletni. Le-

Nadaljevanje 2
na 2. strani

V tem času je mogoče dobiti prostor le še v domu na Krvavcu. Težko je reči, kaj je vzrok temu, vsekakor pa cene oskrbe med vzkri niso na zadnjem mestu.

Predvrorčani so se pred leti radi pritoževali, da njihov kraj glede turizma ničesar več ne pomeni. Letos dozivljajo izreden naval gostov. Turistično društvo razpolaga s 77 posteljami v zasebnih hišah, gostov pa je stalno med 90 in 100. Predvrorčani so zato, da so ugodili turistom, izpraznili tudi sobe, ki bi jih sami potrebovali. Zaseden je tudi grad Hrib.

Vaščanov pa seveda tudi gostom je najbolj žal tega, ker umetno jezero še vedno ni dobro. Klub obsežnim sanacijam jezerskega dna in novemu dovodu vode je jezero začelo usihiati že mesec prej kot lansko leto. Sicer res ni prazno, vendar širok blaten rob ob obali kvari njegovo lepoto.

V Predvoru bodo tudi letos nagrađeni tiste prebivavce, ki bodo vzgojili najlepše cvetje za okras svojih domov. Priznavajo, da so vaščani za tako obliko lepenja domov in seveda vasi zeleni v bo težko izbrati najboljše.

Na Jezerskem je povpraševanje po turističnih sobah tako kot v Predvoru, če ne še precej večje. Posebno veliko ljudi prihaja sem

Nadaljevanje 1
na 2. strani

Rekorden obisk na Krvavcu

Ceprav ne bi pričakovali, pa je vendarle res, da Krvavec največ izletnikov obišče v poletnih mesecih, prav julija in avgusta pa tu navadno zabeležijo rekordno število gostov. Na spodnji postajki krvavške žičnice so nam povedali, da tudi prepelejajo na Krvavec tudi 200 in več izletnikov dnevno, medtem ko ob nedeljah to število štirikrat poraste. Novi dom na Krvavcu klub temu ni nikoli polno zaseden, povsem drugače pa je s kakimi sindikalnimi domovi na Krvavcu, saj v njih največkrat ni prosti niti eno ležišče.

Minull mesec je Krvavec obiskalo okrog 7 tisoč izletnikov (z žičnico so zabeležili 12.792 prevozov), v avgustu — kot kažejo prvi podatki — pa jih bo še več. Ce to število primerjamo s podatki o obisku marca, ko je na Krvavcu največji zimski obisk, vidimo, da je skoraj dvakrat večje, saj so marca letos na primer zabeležili 8.526 »žičniških prevozov«.

Doslej se še nikoli ni primejalo, da zmogljivost žičnice ne bi bila kos navalu gostov. Klub temu pa bodo reduktor žičnice pred zimno nekoliko popravili, tako da bo na uro lahko prepeljala namesto 200 — 240 turistov in bo za pot od dna do vrha porabila le 13 minut (doslej 17). Kot kaže, za-

KRANJ — SOBOTA, DNE 17. AVGUSTA 1963

LETO XVI. — ST. 95 — CENA 20 DINARJEV

Ustanovitelji: občinski odbori SZDL Jesenice,

Kranj, Radovljica, Škofja Loka, Tržič — Izdaja

CP »Gorenjski tisk« — Urejuje uredniški odbor

— Glavni in odgovorni urednik Gregor Kocijan

Napori za izpolnitev plana tudi v skopskih tovarnah

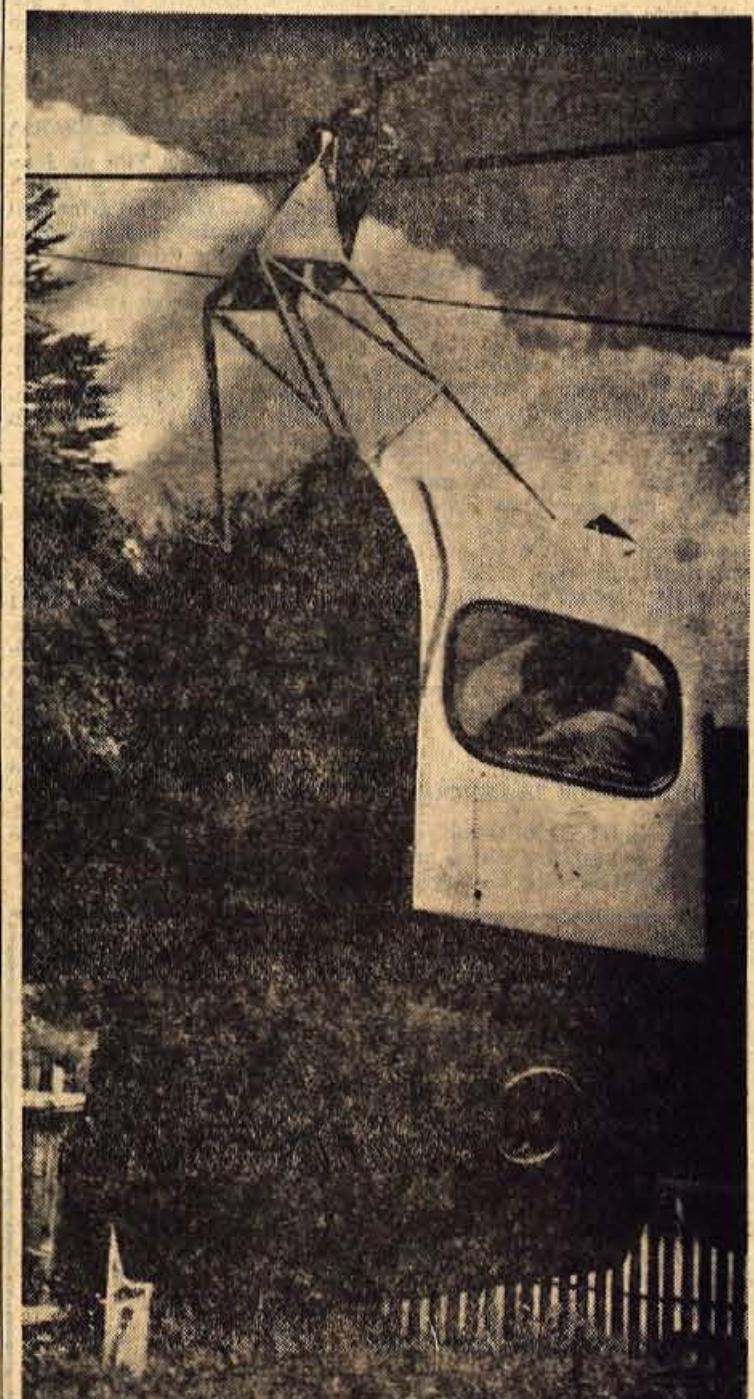
Izvršitev dosedanjega urbanističnega plana mesta Skopja odložena

Skopska mestna skupščina je na ponedeljkovi seji sprejela več odlokov, ki bodo pripomogli k urejanju razmer v razrušenem Skopju. Mestna skupščina je med drugim sprejela tudi odlok, ki določa, da se izvršitev dosedanjega urbanističnega plana mesta Skopja zaradi nastalega položaja po potresu odloži.

Ceprav trenutno razkladljive zmagljivosti na skopski železniški postaji niso popolnoma izkoriscene, se je skupnost jugoslovanskih železnic že odločila, da bo v Skopju zgradila še začasne pomožne tipe, ker se bo v prihodnjih tednih in mesecih promet zaradi pospešene obnove Skopja zelo povečal.

Zemlja pod Skopjem se še vedno ni umirila, ker skopska selz-mološka služba še nadalje zaznava potresne sunke. Doslej je bilo že nad 300 potresnih sunkov od velike katastrofe. V zadnjih dneh so v Skopju identificirali tudi nekaj novih žrtev potresa, tako da je število identificiranih naraslo na 902.

Napora skopskih delovnih kolektivov, da bi nadomestili zamjeno proizvodnjo, so po svoje prisločila na pomoč tudi nekatera slovenska podjetja. Tako je na primer Iskra določila terminsko sicer še nedoločen moratorij za vse obveznosti, ki jih imajo skopska podjetja do podjetja Iskra. — P.

Gondole krvavške žičnice vsak dan prepeljejo okrog 200 turistov

Priprave na srečanje gorenjskih in primorskih partizanov

Kranj - Železniki - Novaki

Pot prešernovcev in prireditve ob njihovem pohodu v Cerkno

Po vseh način občinskih središčih se pripravljajo na srečanje primorskih in gorenjskih partizanov, ki bo v Cerknu 8. septembra. Pripravljalni odbori iščejo naslove nekdajnih borcev partizanskih enot in se posebno naslove komandnega kadra. Tako bodo skušali nastaviti ožje jedro bivših partizanskih enot in jim zaupati vodstvo letosnjega pohoda. Večina teh enot pa bo iz vrst mladine.

Iz Kranja, kot je že določeno, bo krenila VII. SNUOB »Franceta Prešernca«. V brigadi bo vključenih okrog 300 mladincov in poludinkov. Vodstvo te enote je že prevzel nekdanji komandant brigade polkovnik JLA Karel Leskovec-Korl, komesar bo Viktor Kirin in načelnik štaba Franc Jernejc-Milic.

Brigada bo krenila na dvodnevni pohod v petek, 6. septembra, zjutraj. Ob tej priložnosti bo na Trgu revolucije v Kranju slovensnost, pri kateri bo sodeloval zbor »F. Prešernca« in godba na pihala. Nato bo brigada šla skozi Stražišče, Jamnik in Čepulje na Mohor. Tam bo prvi »spopad« s »sovražnikom«. Eden izmed treh bataljonov pa bo iz Čepulj krenil na Lavtarski vrh, kjer se bo prav tako vnel »boje«. Zvečer se bodo vsi bataljoni združili v Železnikih, kjer bo partizanski miting.

Tudi naslednji dan se bo brigada razdelila v dva dela. Prvi in drugi bataljon bosta krenila čez Jesenovec, Crni kal, Bleč in čez Crni vrh. Tretji bataljon pa bo šel čez Smolevo in Robidnico. Zvečer bo brigada v Novakih, kjer bo srečanje vseh nekdajnih borcev Prešernove brigade in partizanski miting. Naslednji, tretji dan pohoda, to je v nedeljo, 8. septembra, bo brigada krenila v Cerkno, kjer bo osrednja slovensost ob udeležbi partizanskih enot iz vseh krajev Gorenjske in Primorske. — K. M.

Iz naših
komun

Kaj bo pokazala analiza

Tako kot v nekaterih drugih krajih so tudi v Iskri že storili prve korake pri proučevanju možnosti za skrašjanje delovnega časa. O tej zadevi je razpravljal upravni odbor podjetja in dal na log strokovnim sekcijskim, da prosto možnosti za skrašjanje delovnega časa. Že pri prvih proučevanjih pa so ugotovili, da bo zahtevala uvedba 42-urnega dela, kar se posebno skrb in študijo prav zaradi tega, ker ima Iskra svoje tovarne in obrate na različnih krajih.

Naj splošno pa so se v Iskri pripravljali na skrašani delovni čas na pravem koncu. Strokovne sekcijske bodo namreč do začetka oktobra pripravile ustrezne analize, v katerih bodo obravnavana vsa vprašanja, ki so posredno ali neposredno povezana z uvedbo kraškega delavnika. Na podlagi teh analiz pa bodo v podjetju nadalje ukrepali. — P.

Zvečer na pro- strem predvaja- nje filma Kozara

V torek, 20. avgusta, praznuje krajevna skupnost Orehek-Družovka svoj praznik, ki ga bodo slovesno proslavili danes in jutri. Uvod v praznovanje bodo danes zvezcer pripravili mladinci z recitacijami in pesmimi. Ob osmih zvečer pa bo na prostem predstavljena znamenita film iz narodnoosvojene skorajne borbe »Kozara«.

Jutri dopoldne bo slavnostna sej krajevne skupnosti, kasnejše pa bodo položili vence pred spominsko ploščo prvoborce Filipa Dolanca. V spored praznovanja praznika krajevne skupnosti so vključili tudi demonstriranje nove sadne škorpijnlice, ki so jo prebivavci nabavili deloma tudi iz lastnih sredstev.

Toda s tem praznovanje še ne bo končano. Dopoldne je predviden športni nastop mladinc, popoldne pa prosta zabava. — P.

Kaj bo novega v Kranju

tem času preurejujojo štiri trgovske lokale

Center Kranja ni velik in zato ima človek pri spreho skozenj prav lahko občutek, da vse povsod nekaj popravljajo. Trenutno so od gimnazije do Titovega trga v delu kar štiri adaptacije trgovskih lokalov. Tako se skrivata za opažem prodajalna z gospodinjskimi potrebsčinami na Koroški cesti in pritiče stavbe na križišču nad Jelenovim klancem, razen tega pa smo se že lansko leto navdilli na »planke« v začetku Maistrovega trga. Preostane nam še gradbišče trgovskega podjetja Kokra na Titovem trgu.

Pozanimajo smo se, kdaj bo prenavljanje trgovskih lokalov zaključeno. Dosedanje izkušnje so investitorje izučile, da jemljejo obljube izvajavcev z določenim pridržkom.

• Kot so nam povedali pri trgovskem podjetju »Merkur«, je njihova prodajalna Ideal na Koroški cesti že urejena, sedaj zaključujejo z urejanjem vhoda, izložbenega okna in ostalega dela fasade. Prodajalno so povečali in s sodobnim pohištvo opremili tako, da imajo kupci dober pregled nad prodajnimi predmeti in lahko tudi sami izbirajo. Predvidevalo, da bodo dela pri tem lokalu zaključena prično čez en mesec.

• Prenavljanje prostorov ob križišču za potrebe sodobne trgovine z železnino in tehničnimi predmeti je obsegno in zato tudi dolgotrajno delo.

Upajo, da bodo novo trgovino lahko odprli za 29. november. V ta rok je vključena tudi že preurejene prodajne prostorov, ki jih uporabljajo sedaj. Ker se bo s to adaptacijo prodajna površina močno povečala, bodo v novih prostorih prodajali dopolnjeno in

razširjeno vrsto artiklov, ki jih je moč kupovati sedaj.

• Naj ob tej priložnosti omenimo, da je bila v ponedeljek dopoldne otvoritev prenovljene Merkurjeve poslovnice v Sentvidu. Lansko leto se je nameč podjetju Merkur pridružilo podjetje Kovina iz Ljubljane s petimi poslovnicami, med katerimi je bila prodajalna »Okovje« nujno potrebna prenovitve.

• Založniško podjetje EMKA iz Ljubljane z urejanjem svojih prostorov v Kranju nima prevelike sreče. Bili so prepričani, da bodo papirnicu in knjigarno lahko odprli že v lanskem avgustu, vendar še v tem času visi nad dograditvijo prostorov velik vprašaj. Na poti sta dva vroka: ne morejo izprazniti nekaterih prostorov, v katerih so stanovanja, razen tega da gradivo podjetje ne izpoljuje svojih obljub. Kljub temu upajo, da bodo vsaj sprednji del lokalov, kjer bo papirница, lahko odprli že to jesen, zadnji del — knjigarno pa v prihodnjem letu. Predvideno je, da bo prodajni prostor segal od vhoda z Maistrovega trga do Kokrine struge. En vhod v

Kranjsko trgovsko podjetje Živila je pred nedavni v Zalogu pri Cerkljah odprlo nov sodoben trgovski lokal, ki je založen z vsem potrebnim potrošnikiškim materialom

Ugodne perspektive za razvoj turizma

Razvoj turizma v Zgornjesavski dolini je povezan z zmogljivostmi gostinskega in turističnega objektov. Vsi lokalni organi pa težijo sedaj predvsem za tem, da bi ta dolina dosegla boljše pogoje za močnejši razvoj domačega in predvsem tega turizma.

Zato lahko z zadovoljstvom pomenimo, da je bil pred dnevi na gospodarski banki sklenjen delni dogovor za dodelitev kredita za izgradnjo turističnih objektov v Zgornjesavski dolini, katere področje je izrazit zimskošportni center in ima tudi vse pogoje za razvoj letnega turizma. Gospodarska zbornica, banka in sekretariat za turizem in gostinstvo so razpravljali o predlogu občine in ga tudi sprejeli.

Predlagane gradnje bi pomenile delno realizacijo 7-letnega plana razvoja turizma v Zgornjesavski dolini. Te so: gradnja vlečnice Podles, za katero so uredile trase mladinskih delovne brigade; gradnja vlečnice Mojca, ki bo namejena otrokom in manj večim smučarjem; gradnja kopalnišča v Kranjski gori, ki naj bi bilo dograjeno že do prihodnje sezone; gradnja trgovskih objektov v Kranjski gori in v Ratečah; izgradnja PTT omrežja v Zgornjesavski dolini, gradnja bara v Kranjski gori, gradnja ali adaptacija frizerskega salona in mehanično-servisne delavnice v Kranjski gori in adaptacija gostilne »Pod Kepo« v Mojstrani. Ti objekti bi ogromno pomenili za razvoj turizma v Zgornjesavski dolini, ker ima le-ta naravne možnosti, da bi za jeseniško občino pomenila drugo stopnjo dohodka. Njihova izgradnja pa je odvisna od sprejetja v zveznem natečaju, ker predvidevajo razen lastne 50-odstotne udeležbe tudi 50-odstotni natečaj za zvezni kredit. Po dosegem delnem odgovoru na gospodarski banki pa smemo pričakovati, da bo to sprejet. — P. U.

S.

Pokopališče bodo razširili

Besnica — Pred dnevi so v Besnici pričeli s pripravami za razširitev in obnovo pokopališča, ker je sedanje premajhno in ne ustreza potrebam kraja, še manj pa sanitarnim predpisom. Po načrtu ga bodo razširili za 2000 kvadratnih metrov in bo tako še enkrat večje od sedanega. Če bodo dela tekla po predvidenih načrtih, bo pokopališče še letos urejeno. To bo za kraj velikega pomena zlasti zato, ker so zaradi sedanega majhnega pokopališča umrle iz okoliških hribovskih vasi pokopavali na pokopališču v Selcih nad Skofjo Loko. Po obnovi in razširitvi pa bodo vse umrle z območja KS Besnica pokopavali na domačem pokopališču. — R.

S. M.

Tekstilindus trojčkam
Kranj — Delegacija sindikalne organizacije kolektiva Tekstilindus v Kranju je obiskala srečno mamicu pred tednom rojenih trojčk, Francko Hribenik z Višokega, ki je še v kranjski porodnišnici. Mati in tri dekle so zdrave. Poklonili so ji 40 metrov flanel, in ji v imenu kolektiva čestitali. — K.

Ob Savi Dolinki

• Na Jesenicah je nedogrameno poslopje v bližini metalurške industrijske šole, na katerem so ustavili že pred dvema letoma nadaljnjo gradnjo zaradi pomaganja sredstev, zelo bodlo v oči. Trgovsko podjetje »Zaria«, ki mora izprazniti svojo poslovničavo v »Kašti« za potrebe železarne, pa se je odločilo, da bo dogradilo omenjeno stavbo. Z nadaljnjo gradnjo poslopja so že pričeli in bo dobil južni del Jesenic v kratkem primeren trgovski lokal.

• Na Jesenicah gradnja doma družbenih organizacij lepo napreduje. Medtem ko so z betonsko ploščo nad podzemnimi prostori nekoliko zaksnili, v poletju vidno raste poslopje in je upati, da bo še letos dograjeno prvo nadstropje. Za taklik napredek v gradnji ima razen gradbenega odbora veliko zaslug članstvo Svobode in ostalih organizacij, na Javoriku in Koroški Bell, ki je osredotočilo vso dejavnost na protostoljno delo pri gradnji doma.

• Na Blejski Dobravi bodo po vsej verjetnosti pričeli še letos graditi potrošniški center paviljonskega tipa. Soinvestitorji so podjetja Rožca, Gorjenc in Mesarsko podjetje. V paviljonu bo restavracija, trgovina in mesarija. Lokacija je že določena in bodo pričeli z gradnjo že letos, najpozneje pa v začetku prihodnjega leta. V sedanjem lokalu trgovine pa misijo urediti brivnice. Videti je, da bo dolgoletna želja dobrovskih volivcev končno urešena.

• Na Jesenicah so zadnje dni preiskovali parcelo v neposredni bližini gimnazije, kjer misijo zgraditi tri stanovanjske stolnice. V kolikor bo tem ustrezal, bodo pričeli v kratkem z gradnjo stolnic, ki bodo dale okoli 120 novih stanovanj. S stonunicami bo delno rešen jeseniški stanovanjski problem.

• ODEJA Skofja Loka obvešča vse interese, da od 1. 9. do preklica nesprejem individualnih naročil za izdelavo preših oddej in ostalih izdelkov. Interesenti naj naročajo omenjene izdelke v obratu Ljubljana — Komenskega 1.

Za naročila se priporočamo!

1.

Tudi adaptacija prostorov trgovskega podjetja Kokra se je precej zavlekla, ker so pri podiranju naleteli na več nepredvidenih težav. Pričadevali si bodo, da bi blagovnico lahko odprli vsaj v takem času, da ne bi povsem zamudili jesenske sezone.

Ze ob raznih priložnostih je bilo mogoče slišati, da v prihodnje v starem centru Kranja ne bodo več dovoljevali večjih adaptacij trgovskih prostorov. Trgovska podjetja naj bi velike prodajalne gradili v novih objektih obstoječe prodajne zmogljivosti pa naj bi z manjšimi izboljšavami služile namenu, kakršne mu služijo sedaj. Če desetletja, ko bo zgrajen novi center Kranja, naj bi bile tu predvsem prodajalne z izdelki domače in umetne obrti in manjši gostilni obrati.

S. M.

Hlevi, ki jih delavci kranjskega Gradisa grade za cerklijanski obrat Kmetijskega gospodarstva Kranj blizu Pšenične police, bodo zgrajeni predvidoma prihodnje leto. V sklopu kmetijskogospodarskih objektov bodo tu štirje hlevi z 3000 kvadratnimi metri površino za skupaj 400 glav živine, trije silosi in mlekarja. Podoben hlev kranjskega Kmetijskega gospodarstva bo tudi v Zabnici.

Komisija za sklepanje in odpoved delovnih razmerij pri EE

»ZITO« Kranj

razpisuje prosto delovno mesto

skladiščnik VK
za skladisce v Lescah.

Nastop takoj. Plača po pravilniku o OD. — Pogoji:
1. dobro poznanje žita in izdelkov ter večletna praksa
na vodenju podobnih obratov.
2. zagotovljeno stanovanje v bližini delovnega mesta.

Pred ŠKOFJELOŠKIMI POLETNIMI IGRAMI

Dvesto igravcev v »Visoški kroniki« na loškem gradu

Na zadnjem vedenju pripravljalnega odbora za izvedbo PRVIH ŠKOFJELOŠKIH POLETNIH PRIREDITEV, ki je bil prirejen kot razgovor načega sodelava s člani tega odbora in likrati realizatorji zemlji, o organizaciji pomembne kulturne manifestacije v Škofji Loki v zadnjih dneh avgusta, smo zvedeli, da gredo pripraviti na ta dogodek že h kraj. V njih je razen vseh loških kulturnih delavcev sodelovalo še kakih 300 občanov, kar pa ni — ce pomislimo, da bo v tednu Škofjeških poletnih prireditiv najmanj 12 kulturnih prireditiv in predstav — nič preveč.

Škofješki kulturniki imajo že davno željo, da bi v domaćem mestu z bogato kulturno tradicijo vsako leto prirejali »festival iger, narodnih pesmi in plesov, literarnih večerov, klasične muzike in likovnih razstav. Prvič so na to pot krenili 1951. leta, ko so na dvorišču Pušalskega gradu uprizorili Tavčarjevo »Visoško kroniko«, medtem ko je bila priloznost Škofjeških poletnih prireditiv zrela šele letos, ko so hoteli v Škofji Loki slovensko proslaviti oziroma počastiti 40. obljetnico smrti pisatelja Ivana Tavčarja.

Osrednja prireditev v okviru festivala, ki naj bi bil potem vsako leto, bo zato tokrat uprizoritev Tavčarjeve zgodovinske povesti »Visoška kronika«. Zahvalno delo bodo pod vodstvom

Pred dvanajstimi leti so igralci Škofješke Svobe de na dvorišču in balkonih Pušalskega gradu prvič uprizorili Tavčarjevo zgodovinsko povest »Visoška kronika«. Prizor iz ene tedanjih predstav, ki ga imamo ohranjenega na pričujočem posnetku, se bo čez teden dni ponovil v odprtrem gledališču na loškem gradu, zakaj dramatizirana »Visoška kronika« v režiji Poldeta Polanca bo osrednja prireditev prvega Škofješkega kulturnega tedna.

Tržačan Lojze Spacal razstavlja na Bledu

Ob razstavi lesorezov Lojza Spacala v festivalni dvorani na Bledu lahko tokrat ugotovimo samo eno: ne glede na renomirano ime je razstava dosegla raven, ki za zahteva naše turistično središče. To je razstava, ki ima vse potrebno resnost resnično lepe umetnosti manifestacije. Grafična ustvarjalnost L. Spacala je prikazana od leta 1954 pa do lanskega leta z izrednim smisлом. Zadovoljuje v polni meri poznavanje Spacalove ustvarjalnosti in ga hkrati v polni meri s kvalitetnim izborom predstavlja ostalim obiskovcem. In za tiste, ki slikarje ne poznajo, je na mizici ob vhodu precejšnje število katalogov v več jezikih in najrazličnejših datumov. Za te sem iz katologa Galerie d'Arte »Trieste« iz leta 1946 izbral nekaj odlokmov iz poglavja »Moje naziranje«, ki ga je na katalog napisal slikar sam Rodil sem se v Trstu (Roden 1907), koi otrok sem se navduševal za poklic svojega očeta, ki je bil kamnosek in pleskar. Zabaval sem se z izrezovanjem malih vzorcev, ki sem jih v petih barvah vpleškaval v hišne stene. Pozneje sem iz družinskih razlogov menjaval poklice; bila pa le v meni vedno želja rešiti se vsega, z namenom, da se posvetim poklicu, ki sem ga čutil v sebi. 1930. leta me je prijela politična policija. Odpeljali so me v Rim pred posebno sodiščem in nato v konfinacijo. Tam sem imel prisotnost in čas, da sem se posvetil slikarstvu. Ko sem se vrnil iz pregradnje, sem opravil zrelostni izpit iz umetnosti na umetnostni licencu v Benetkah, nato pa sem obiskoval višjo umetnostno šolo in akademijo v Milanu.«

Ze v tem Spacalovem samogovoru je inikaven podatek o izrezovanju malih vzorcev, ki ga stalno spremlja v taki ali drugač-

nost auditorij za nič manj kot 770 gledalcev projektiral inž. arh. Viktor Molka. Premiera »Visoške kronike«, ki je dōmala že razprodana, bo v soboto, 24. avgusta, ob 20. uri, ponovili pa jo bodo še v nedeljo, sredo in naslednjo soboto ob isti uri.

Prva ŠKOFJELOŠKE POLETNE PRIREDITVE se bodo pod pokroviteljstvom rojaka Borisa Zherla, znanega političnega in kulturnega delavca, pričele v soboto, 24. tega meseca, ob 17. uru na Visokem, kjer bo na pisateljevem grobu komemoracija. Predstave »Visoške kronike« smo prej že omenili; v sklop prireditve pa bo sodil tudi pondeljek klubski večer o »domači pokrajini in ljudih v Tavčarjevih delih«, ki ga pripravlja upravnik loške knjižnice Janko Krek (ta bo s sodelovanjem recitatorjev in pevcev domačega študentskega oktetra v

petkov literarni večer prav tako v domu Svobode, kjer se bodo ljubiteljem domače literature predstavili s svojimi deli slovenski književniki France Bevk, Matjaž Bor, Lojze Krakar, Mira Milheleščev in Tone Selškar.

Nazadnje naj omenimo še dve gledališki predstavi, ki ju bodo 1. in 3. septembra prispevali člani KUD »Ivan Tavčar« iz Poljan. Na grajskem odru bodo zaigrali Tavčarjevo povest »Cvetje v Ješenicu«, ki jo ob pomoči igralca slovenskega naravnega gledališča Lojza Potokarja pripravljata režiser Jože Trpin in Tone Varl.

V zvezi s tem naj kot zanimivo omenimo, da bo v vlogi Karlovčeve Anžone igral rojak iz Pojanske doline — akademski slikar Ive Subič.

J. Z.

Prodamo:
dvoje vrtnih vrat
širine 368 cm, višine 187 cm;
vertheim blagajno, težko 900 kg,
širine 105, dolž. 175, viš. 66 cm
Cena po dogovoru

»Gorenjka«
Tovarna čokolade LESCE pri Bledu

Strokovnega sodelavca za organizacijo družbeno-ekonomskega izobraževanja

s p r e j m e

Delavska univerza Šk. Loka — Nastop službe 1. 10. 1963.

A. Pavlovec

leseno hišico, ki se je držala velike trgovske hiše na drugi strani ulice.

»Kako bi ne poznal tetke Dusje! V otroški bolnišnici dela. Prihodko se piše. Jevdokija Fadjejevna Prihodko. Ze osemnajstdeset let stanuje v isti ulici.«

Vrata mi je odprl mlad moški s strogiim obrazom.

»Jevdokija Fadjejevna Prihodko iščete? To je moja babica. Dežurna je. Kmalu bo prišla. Izvolute, slecite plašč.«

Sobica, kamor me je pripeljal mlačenč, je bila tesna, vendar zelo čista in sveta. Mlačenč se je rad pogovarjal. Ze pet minut zatem sem vedel, da se imenuje Ženja, da je študent, da je prišel iz Kijeva na obisk k babici in da želi zanje opraviti neke posle in podobno. Njegova babica bi moralna dobiti stanovanje v novi hiši. Ze dvakrat je obiskal mestni svet in šel bo še tretjič, če bo treba. Ko mi je povedal o sebi vse, — kar bi me — po njegovem imenju, utegnilo zanimati, me je zasul z vprašanjem. Prav vse je želel vedeti: od kod sem prispel, zakaj, kako se imenujem, kdo mi je dal babičin naslov. Potebil sem njegovo radovednost.

Ko je slišal, da nameravam povprašati Jevdokijo Fadjejevno o njenem delu v bolnišnici med okupacijo, se je nadomada zmračil in spremenil tok pogovora. Nepriznano mi je dal vedeti, da takšen pogovor ni začelen in da ni vijudno, če bi starko vznemirjal s takšnimi neumnostmi iz preteklosti.

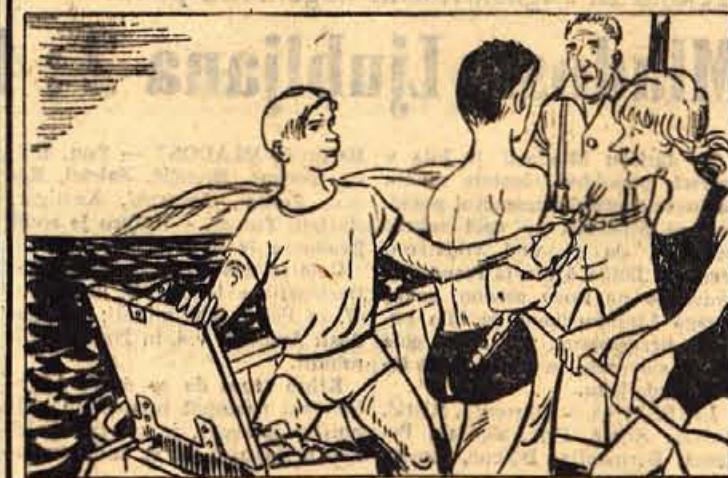
»Po vojni so jo dovolj vlačili po raznih komisijah, zaslavljenih in podobrem, venomer so preverjali različne podatke, jemali izjav...«

Zdaj so spet začeli s to rečjo, mi je pojasnil razlog svojega nezadovoljstva. »Vsi vedo, da je babica delala kot bolničarka in da je našim ruskim ljudem pomagala, kolikor je mogla. Ostala je v okupiranem Pribelsku, vendar ne po svoji volji. Tako torej ni potrebe, da bi jo znova nadlegovali.«

Sprva nisem vedel, kaj ga je takoj razjelilo v vznemirilo. Sele po nekaj stavkih, ki so mu ušli, sem spoznal, za kaj gre in zakaj noče, da bi se pogovoril z njegovo babico. Ženja se je namreč prestreljala, da bodo ozivele gorovice o babični službi v bolnišnici med okupacijo in da zaradi tega babica ne bo dobila novega stanovanja, ki so ji ga obljubili v novi stavbi. Zaman sem ga poskušal prepričati, da za takšne domneve ni razloga in da so njegove predpostavke v zvezi z mojim obiskom smešne. Ni mi verjet. Mlačenč je menda sodil, da je hudo izkušen človek, ki je marsikaj doživel

Drago Vresnik

ZAKLAD NA OBALI

Nenadoma je Werner skočil v morje in začel plavati.

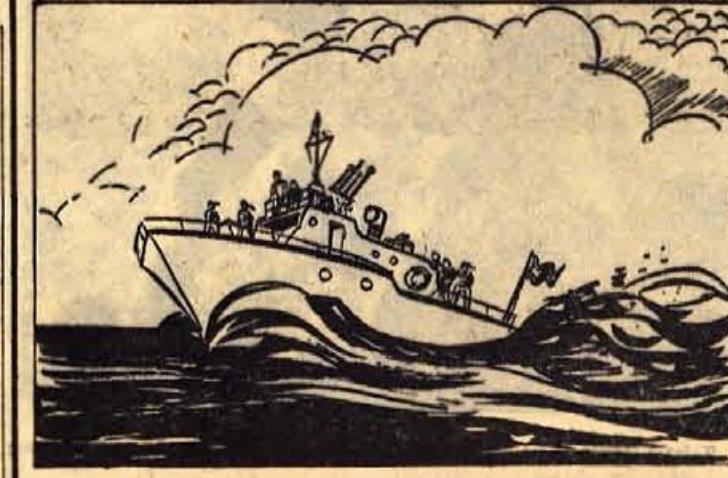
Kurt ki je videl izdajstvo svojega pajdaša, se jeboleč na kremili. Škrtil je z zborni in se stresal od besa.

Uporniki so poskakali na čoln in se približali do jambora. Jure in Maša sta držala vesla, Bojan je meril s harpuno. Kurt se je umikal. Puška, ki ni potila, je bila kljub temu nevarno orožje.

Jure je skočil po skalo in vzel v roke kamen.

»Poglej, kak zaklad Jima je pripravil naš Mišo!«

Bojan in Maša sta se zasmehala. Nemec je z blažno izbuljenimi očmi strmel vanje. Bil je ujetnik. Drugi je plaval nedaleč od čolna in se boril z valovi.

Kje je bil ves čas Mišo?

Ta trenutek je stal poleg oficirja na patruljnem čolnu, ki je z velikansko naglico brzel po morju. Pripravoval mu je, kako je izkoristil odnosnost Nemca in mu vzel zlato, stekel na cesto in ulovil kamion, ki je naložen s sadjem drvel proti mestu.

Miličniki, ki so stali poleg njiju, so z daljnogled opazovali obalo. Tam na cesti so v smeri Rožnega zaliva — kakor se mu je reklo — drveli tudi štirje motoristi v uniformah.

In koliko, pravil, je zlata? je spraševal oficir.

»Ce disto po resnici povem, najmanj osem kilogramov.«

»Fant, pravi heroj si! Ali veš, koliko si rešil?«

Cez nekaj minut je bil patruljni čoln v zalivu. Pri taboru so stali miličniki, ki so prispevali po cesti. Mišo se je začudeno oziral nokrog. Kje so Jure, Bojan in Maša? Kje je motorni čoln?

Miličniki so že od daleč poročali, da zgoraj ni nikogar.

Oficir je pogledal Miša. »Fant, ali si se šališ?«

»Kje neki!« je vzkliknil Mišo. »Tako vam pokažem zaklad.«

Pospakali so na obrežje. Zdajci se je Mišo spomnil, da bi utegnila tuja ukrstiti motorni čoln in jo poplabil.

»Prosim, daljnogled imate, poglejte, ali niso na morju!«

Oficir je vzel daljnogled. Nekaj časa je opazoval morje v daljavi, nato je nadomada zaklical: »Vidim dva čolnička. Daleč zunaj, Fantje brž!«

in ki zaradi tega ne nasede sleherni prevari. Pomembno je prikazati, se rogal mojim dokazom in odločno zavračal sleherno trohico razumevanja za moje poskuse. K sreči je prišla babica Jevdokija Fadjejevna in prekinila najin prepir. Ženji je rekla nežno, vendar odločno:

»Dragi moj otrok, sprehoди se, jaz pa se bom pogovorila s tovaršem novinarjem. Vidim, da gre za važno reč.«

Zenja se je užajalo pokril s čepico in odšel. Tetka Dusja me je blago pogledala, si privzela predpaznik in začela pripravljati mizo. Delala je naglo in spretno, sočasno pa sva se pogovarjala. Pripravovala mi je, da je bil Zenjin oče Roman, sicer njen sin, dolga leta v nemškem ujetništvu, zatem v taborisu za beguncin in da se je zatem slednjic je vrnil v domovino. Zenja je dokaj zdaj spoznala pravo življenje, krivico, sumničenje in podobno, zato je tako nezaupljiv... Saj je še mlad. Ko se bo spometon, se bo omehčal in spremeni.

Obraz tetke Dusje je bil dobrodusen, prepletan z drobnimi gubicami, imela je tih glas in lepo pocesan sive lase, povezane z belo ruto. Popiti sem moral skodelico taja, sicer bi bila užaljena.

»O neki ženski bi vas želel povprašati,« sem dejal med dvema požirkoma vročega čaja. »Koncu septembra 1942. leta je ležala v mestni bolnišnici. Imenovala se je Zajkovska. Se spominjate te ženske?«

Tetka Dusja je nekaj trenutkov premisljevala, potem pa je nezanesljivo odgovorila:

»Priimek se mi zdi nekam znan, vendar se ne morem spominiti... Morda sem ta priimek že nekje slišala, vendar nisem prepričana...«

»Pomislite, Jevdokija Fadjejevna!« sem jo poprosil z ročnim glasom. »Spomnite se. Bila je lepa in mlaša ženska komaj šestindvajsetih let. Imela je svelte lase in rdečim nadihom. Ležala je v zaporniški sobi pod nadzorstvom ječarja Majboroda. Diagona se je glasila, zmožno vnetje slepička.«

»Tako bi morali takoj povedati,« je odgovorila tetka Dusja.

»V zaporniški sobi nisem poznala nikogar. Vanjo so smeli le zdravnik, drugim je bil vložen prepovednik. Ječarja Martinov in Majboroda sta sama stregla in negovala bolniku jetnikom. Režim je bil strogo. Celo v tisti hodnik nismo smeli brez posebne potrebe.«

VIKTOR GOLOSOVSKI

Želim verjeti

22

»Kdo je to? sem vprašal, ko so se vrata za neznanko zapri. Niste slišali? Povedala vam je svoj priimek. Timčuk. Varvara Borisovna Timčuk, vdova ustreljenega Ostapa Timčuka. Se ne spominjate — prebrali ste pismo, ki ga je napisal v zaporu, preden so ustrelili?«

»Da, da,« sem odgovoril. »To je torej ona?«

»Včasih nam koristi. Dosti imen in datumov ter dogodkov iz časov okupacije se spominja. Sporočila nam je važne podatke...«

»Vendar mi niste odgovorili, kako napreduje vaše iskanje.«

»Pošenje se ne morem pohvaliti, toda nekaj sem izvedel...«

»Kaj, na primer?«

»Na primer to, da Zajkovske niso ustrelili. Osemindvajsetega septembra 1942. leta je umrla v mestni bolnišnici zaradi vnetja slepička. Mimoogred — v kateri ulici je bila bolnišnica?«

